

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економічної теорії**

**МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА
з Економічної теорії**

На тему:
**ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ РІВНЕМ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ І
ТРУДОВОЮ МІГРАЦІЄЮ**

Студентки 2 курсу ОПД-21 групи
факультету Обліку і аудиту
напряму підготовки 7.03050901 обліку оподаткування і
правове забезпечення підприємництва
Ярошевської Марії Іванівни

Науковий керівник:
к.е.н., викл. Вірковська А.А.

Національна шкала: _____
Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії:

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

м. Тернопіль – 2017 рік

ПЛАН

ВСТУП

1. Теоретико-методологічні засади трудової міграції
2. Аналіз впливу трудової міграції на добробут населення України
3. Проблеми трудової міграції та шляхи покращення рівня життя населення України

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ДОДАТКИ

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1.Теоретико-методологічні засади трудової міграції	6
2.Аналіз впливу трудової міграції на добробут населення України.....	10
3.Проблеми трудової міграції та шляхи покращення рівня життя населення України	15
ВИСНОВКИ.....	20
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	22

ВСТУП

Актуальність теми. Протягом останнього десятиліття в Україні відбулися кардинальні зміни в соціальній, політичній та економічній сферах життя. Під тиском принципово нових тенденцій і явищ у соціально-економічному та політичному середовищі збільшується чисельність трудових мігрантів. Зростаючі обсяги трудової міграції, призводять до дисбалансу між попитом і пропозицією на робочу силу на локальних, регіональних та національному ринках праці, а також суттєво впливають на подальший розвиток суспільства.

На сьогоднішній день трудова міграція не тільки зменшує пропозицію робочої сили на українському ринку праці, а й знижує її якість. Збільшення чисельності трудових мігрантів призводить до економічних, соціальних та демографічних втрат для суспільства і потребує активного втручання з боку державних органів управління, особливо в напрямку і розроблення ефективних дієвих стимулів щодо створення нових робочих місць, забезпечення гарантій зайнятого населення, поліпшення соціального захисту та рівня життя населення.

Мета дослідження. Аналіз впливу зовнішніх та міжрегіональних міграційних процесів на добробут країни та визначення основних заходів щодо покращення ефективності функціонування міграційної політики держави.

Завдання:

- розкрити основні теоретичні аспекти добробуту країни;
- проаналізувати динаміку та структуру міграційних процесів в Україні;
- виокремити позитивні та негативні наслідки впливу трудової міграції населення на добробут в Україні;
- визначити основні заходи щодо регулювання міграційних процесів;
- проаналізувати стратегічні напрями вдосконалення державної
- міграційної політики.

Об'єкт дослідження. Трудова міграція в Україні.

Предмет дослідження. Вплив трудової міграції на добробут країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розробку методології та методики дослідження міграції внесли такі вітчизняні науковці: З. Бараник, О. Гладун, І. Гончар, Е. Лібанова, Р. Моторін, О. Осауленко, О. Палій, О. Позняк, С. Стеценко, Л. Ткаченко, В. Швець.

Проблемам світових міграцій робочої сили приділяли увагу такі зарубіжні дослідники: Х. Аранго, Т. Бауер, К. Босвелл, Ф. Мартін, Р. Мюнц, М. Фонсека, Д. Хейскен, К. Шмідт та інші.

Механізм управління напрямів подолання демографічної кризи розкриваються в наукових працях таких учених: І. Бистрякової, З. Варналія, А. Колота, Р. Кулинича, О. Малиновської, І. Манцурова, В. Мандибури, С. Пирожкова, І. Пономаренка, Л. Стельмаха.

Методи дослідження. При вирішенні поставлених завдань використовувалися такі методи, як метод прогнозування, порівняння, аналізу, синтезу, моделювання, статистичний та системний підхід.

1. Теоретико-методологічні засади трудової міграції

Під трудовою міграцією розуміють переміщення у просторі, що здійснюються індивідами з метою підвищення рівня життя на основі більш вигідного використання власної робочої сили без зміни постійного місця проживання. Тому, трудова міграція може виступати як початковий етап постійного переселення, ці процеси треба розглядати як дві частини єдиного цілого – міграційної мобільності населення. На відміну від стаціонарної міграції, для цього виду міграції властиве збереження постійного зв'язку мігранта зі своєю родиною як у інформаційно-особистісних формах, так і у економічних.

Виходячи з цього, говорячи про міграцію, потрібно перш за все розрізнити дві її основні форми: стаціонарну міграцію, що пов'язана зі зміною місця проживання і реєструється державною статистикою, та трудову міграцію – тимчасові поїздки на роботу за межі свого населеного пункту без зміни місця проживання. Стаціонарні міграції, залучаючи здебільшого молодь, змінюють вікову структуру регіонів виходу та вселення і виступають чинником формування життєвого та трудового потенціалу населення, трудова міграція є напрямом реалізації останнього.

У зарубіжній науковій літературі для позначення явища трудової міграції широко використовують поняття зовнішня зайнятість. Однак дослідник міграцій Маноло І. Абелла розрізняє дані поняття, вказуючи, що різниця між термінами є суттєвою і не виключно семантичною. На думку дослідника, поняття трудова міграція краще застосовувати для характеристики стихійних, нелегальних трудових виїздів, тоді як термін зовнішня зайнятість підкреслює роль держави в керуванні міграційними потоками [7]. Відомий учений радянського періоду Е.П. Плетнев також вказує на стихійність як на визначальну характеристику трудових міграцій [15].

Не можна погодитись з такою дефініцією трудової міграції, що трактує

її як “переміщення зайнятого населення, пов’язане зі зміною місця роботи” [19], оскільки серед контингентів заробітчач досить вагомою є частка осіб, які планують знайти роботу (а отже, і стати зайнятими) безпосередньо у регіоні прибуття. Тобто на момент переміщення, а деколи і на момент прийняття рішення про міграцію, таких осіб можна класифікувати як безробітних.

На сьогоднішній день найбільшою популярністю при розгляді міграційних процесів як серед вітчизняних, так і серед зарубіжних вчених користується неокласична економічна теорія макrorівня, відповідно до якої трудова міграція спричинена географічною різницею попиту та пропозиції на робочу силу. Причому це пояснення стосується і міжнародної, і внутрішньої трудової міграції. Останню Д. Массей називає копією або дублікатом зовнішньої міграції [20].

Згідно з даною концепцією, у країнах (регіонах) з надлишковою робочою силою спостерігається низька заробітна плата, тоді як регіони з недостатньою робочою силою характеризуються високим рівнем зарплати. Розмір заробітної плати виступає як основний фактор виштовхування у регіонах походження мігрантів і основний фактор притягування у регіонах прибуття. В результаті трудової міграції зменшується пропозиція робочої сили і підвищується зарплата у бідних на капітал країнах, в той час як у багатих на капітал країнах відбуваються протилежні процеси.

Особливе місце у системі міграційних теорій мікрорівня посідає концепція людського (соціального) капіталу. Розробником цієї теоретичної концепції - Гарі Беккер, який розглядав різноманітні аспекти людської поведінки як прояв економічної доцільності. Вагомий внесок у розробку даної теорії зробили Т. Шульц, Дж. Мінцер, А. Хансен та ін. Активне застосування концепції соціального капіталу до аналізу міграційних процесів розпочалося з робіт Ларі С’ястада.

Для реалізації міграційних намірів потрібне не лише бажання індивіда, а й різноманітні ресурси. Саме тому дослідники говорять про селективну

природу міграцій, оскільки переміщення, зазвичай, здійснюють не найбільш бідні та знедолені верстви населення, а ті, хто володіє необхідним набором ресурсів. Ця теза не стосується біженців та інших осіб, які переміщувалися на недобровільній основі. Одним з таких ресурсів є людський капітал, що включає як вроджені здібності та таланти, так і накопичені знання, вміння, навички, досвід, освіту, кваліфікацію, інформацію, фізичне і психологічне здоров'я тощо [1]. Дослідники міграцій вважають, що мігранти мають більший людський капітал порівняно з тими, хто не наважується на переїзд [9].

Теорію сегментованого ринку праці, яку іноді ще називають теорією подвійного ринку праці, нині активно використовують для аналізу трудових міграційних процесів як західні, так і вітчизняні вчені. Теоретичне підґрунтя зазначеної концепції було закладене у другій половині 20 ст. у роботах М. Пайора (M.Piore).

Такий теоретичний підхід основним чинником трудової міграції вважає структурні потреби економік у регіонах прибуття (у великому місті або у зарубіжній країні). У рамках даної концепції ринок праці розглядається як такий, що складається з окремих секторів або сегментів. У науці є кілька сегментаційних моделей ринку праці[14].

Трудова міграція в Україні включає такі три процеси:

- трудова еміграція українців за кордон;
- трудова імміграція іноземців до України;
- внутрідержавні трудові міграційні переміщення.

За поєднанням правового статусу і економічних ознак можна виділити три основних сегменти української трудової міграції:

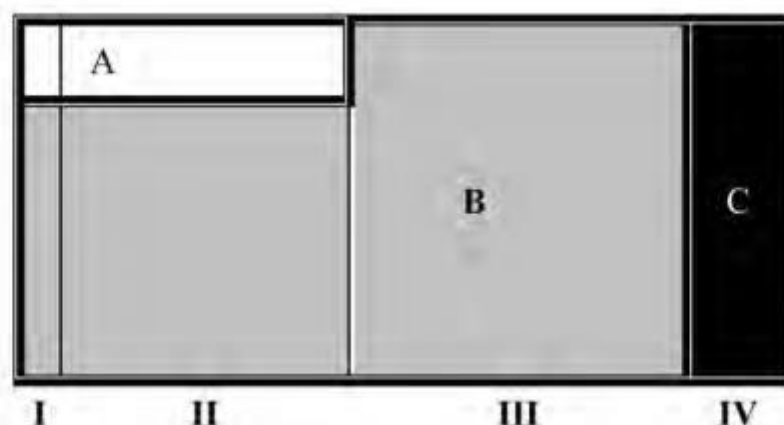
А. Унікальні спеціалісти та висококваліфіковані працівники, які легально працюють за фахом.

В. Працівники різного рівня кваліфікації, які працюють нелегально або легально.

С. Жертви злочинних угруповань.

Представники першого сегмента мають такі самі права, як і громадяни країни перебування. У них не виникає проблем щодо гарантій зайнятості, умов праці, соціального та медичного захисту, належної винагороди за працю. Мігранти, які формують другий сегмент, мають мінімум соціальних та трудових гарантій. Щодо жертв злочинних угруповань, то вони по суті перебувають на становищі рабів.

Співвідношення між рівнями трудової еміграції за ступенем легальності та можливостями статистичного обліку і сегментами за поєднанням правового статусу і економічних ознак подано на рис. 1.1. Отже, четвертий рівень відповідає сегменту С, до сегмента В входять представники трьох перших

рівнів, до сегмента А – лише двох.

Рис. 1.1. Співвідношення між сегментами і рівнями трудової еміграції.

Основними показниками розвитку процесу трудових міграцій є рівень участі населення в трудових міграціях – відношення загальної чисельності трудових мігрантів до чисельності населення у віці 15–70 років, а також відповідні показники для окремих соціально-демографічних груп. В основному трудовими мігрантами є особи працездатного віку.

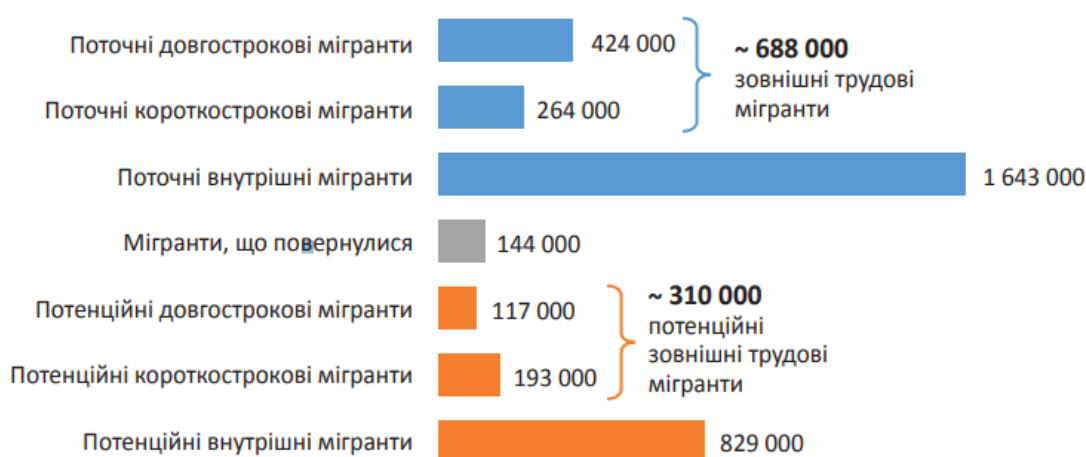
2. Аналіз впливу трудової міграції на добробут населення України

Експерти вважають, що українці залишають країну з двох причин: одні не знаходять роботу, відповідну своїм очікуванням, своїм рівнем знань і побажань до оплати. Це стосується висококваліфікованих фахівців, які стають мігрантами. А якщо говорити в більш широкому масштабі, то це стосується громадян, які просто не можуть знайти коштів для існування. Тобто на міграцію їх штовхає банальна бідність.

Загалом, як бачимо, фактори міграції хоч і соціальні, але вони двох планів: в одному випадку – це виключно соціально економічні причини, а в іншому – відсутність перспектив, бачення свого майбутнього тут і можливості самореалізації.

Варто відзначити, що емігрантів, за підрахунками аналітиків, з урахуванням нелегалів – від 5 до 7 млн осіб, тобто приблизно кожен шостий-дев'ятий громадянин нашої країни. У великих містах ми навряд чи зустрічаємося з такою кількістю «переселенців», але в маленьких містечках і селах (особливо прикордонних) в кращому випадку кожна друга сім'я позбавляється одного з членів, який поїхав на заробітки.

Відповідно до даних дослідження, проведеного в рамках проекту MOM у 2014-2015 рр., за кордоном перебувають для здійснення трудової діяльності

близько 700 тис. громадян України (рис. 2.1.) [8].

Рис. 2.1. Оцінка кількості українських трудових мігрантів (2014-2015 рр.)

Як бачимо, що більшу частину трудових мігрантів складають чоловіки, найчисленнішими серед них є особи 30-44 років (понад 40%) більшість мігрантів походить із областей заходу країни. 41% трудових мігрантів мають середню або середню спеціальну освіту, 36% – вищу освіту.

Найбільше працівники-мігранти мігрують у наступні країни – Польща, Російська Федерація, Чеська Республіка та Італія. На них припадає близько 80% загальних потоків короткострокових та довгострокових трудових мігрантів з України (рис. 2.2.).

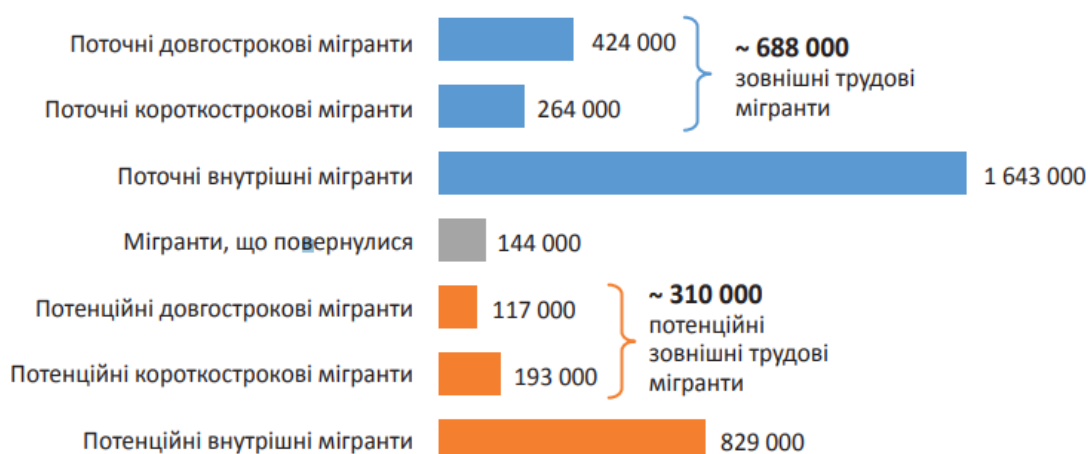
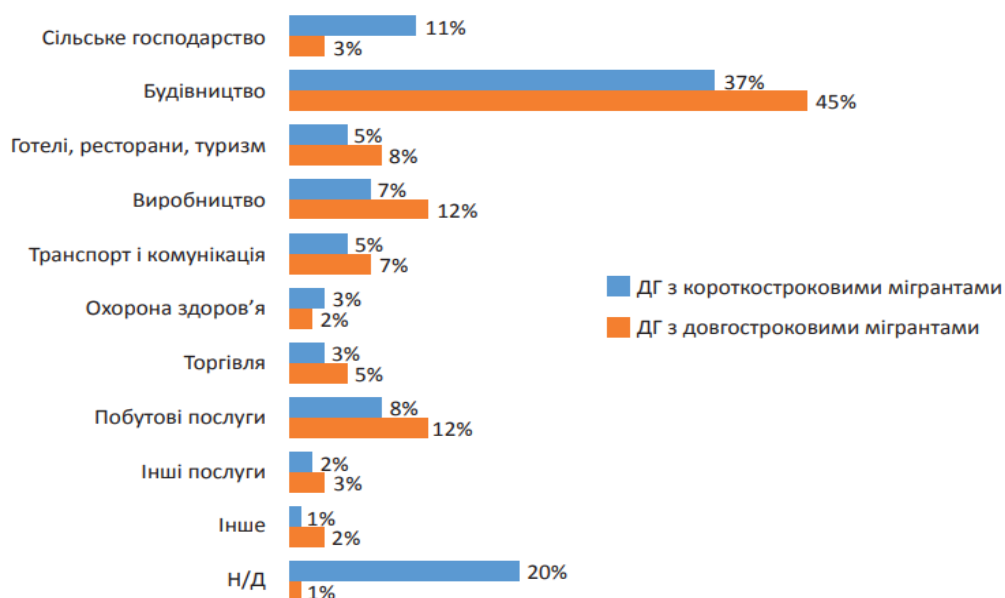

Рис. 2.2. Основні країни призначення трудових мігрантів з України

Українські мігранти зайняті у різноманітних сферах, але найбільше – це будівництво (чоловіки) і праця в домашніх господарствах (жінки), а також сфера послуг та сільське господарство (рис. 2.3.).

ри зайнятості українських трудових мігрантів за кордоном

В Україні на сьогоднішній складне становище, тому воно підштовхує люде на еміграційні настрої. Спробам вирішити життєві проблеми у спосіб працевлаштування за кордоном сприяє й набутий українцями досвід роботи за межами держави, потужні міграційні мережі, що сформувалися впродовж останніх десятиліть. Опитування, проведене на замовлення Міжнародної організації з міграції навесні 2015 року, показало, що 8% українців планують найближчим часом знайти роботу за кордоном або вже її знайшли. [2].

Помітно змінилася переорієнтація українських мігрантів, із традиційного східного напрямку, до Росії, на західний. В умовах конфлікту вона прискорилося. За даними опитування GFK Україна на замовлення MOM, серед потенційних трудових мігрантів з України частка тих, хто шукає роботу в Росії, знизилася з 18% у 2011 році до 12% в 2015 р. [3]. Водночас привабливість Польщі різко зросла. Якщо ще декілька років назад, багато українців їхали в Росію на роботу, то сьогодні 30% населення їде в Польщу .

Разом із тим, згідно з результатами дослідження фінансових надходжень, пов'язаних з міграцією, та їхнього впливу на розвиток України, організованого MOM у 2014-2015 р., більшість потенційних мігрантів, які планують короткотермінові виїзди з метою заробітку, збираються виїхати до Росії, для потенційних довготермінових мігрантів (на строк понад рік) Росія є другою за значенням країною призначення після Польщі[8].

За даними цього ж дослідження в структурі трудової міграції з України також відбуваються зміни, а саме: збільшується обсяг довгострокової міграції; до міграції вдається більше молоді, жінок, мешканців міст, вихідців із північної, центральної та східної України[8].

Крім того, значна частина мігрантів становлять молоді люди. Серед людей у віці 15-70 років, які в пошуках основної або додаткової роботи в 2016 році, третій був молоді люди у віці 15-29 років[4].

Основна причина, що спонукає молодих людей шукати інші робочі місця є низька заробітна плата і неповна зайнятість, що є показником

низького рівня добробуту країни. До того ж, молоді люди, які виїжджають за кордон або в інші регіони в пошуках тимчасового доходу має більш ймовірні причини і можливості залишитися на постійне місце проживання. Тобто, так би мовити, складає групу ризику, яка не повертається на Україну. Таким чином, вилучає себе як працівника та своїх майбутніх дітей, як осіб оновленої робочої сили[11].

Основними причинами трудової міграції в Україні є наступні:

- Високе безробіття;
- Низький рівень заробітної плати;
- Непотрібність фахової професії в Україні;
- Зникнення деяких галузей промисловості або їхнє сильне скорочення;
- Економічна відсталість окремих регіонів або не повна їх орієнтація на ринкову економіку (це стосується Західної України, де практично немає великих промислових підприємств і статус «курорт Союзу» був втрачений, через що було вивільнено значну частину трудових ресурсів, яка рухається в Східній Україні або в сусідні країни) [5].

Вплив на добробут України трудової міграції має як позитивні так і негативні чинники.

До позитивних ефектів слід віднести наступні чинники:

- в Україну надходить іноземна валюта у вигляді грошових переказів емігрантів і інвестицій в економіку шляхом створення спільних підприємств з іноземними засновниками;
- сприяння інтеграції України в світовий ринок праці;
- надання працездатному громадянину можливості реалізувати свої таланти за кордоном, покращити навички, поліпшити фінансове становище;
- стимулювання виробничої діяльності українських працівників;
- тільки 3,6% емігрантів організували свій власний бізнес [17];
- створюючи конкуренцію зарубіжним фахівцям.

До негативних ефектів можна віднести такі:

- забезпечення прихованого внеску у скорочення населення України;
- підвищення тиску на національному ринку праці в результаті створення
 - іноземними громадянами конкуренції місцевій робочій силі;
 - втрата Україною найбільш конкурентоспроможної частини робочої сили (особливо вчених і фахівців), в результаті це призводить до уповільнення технічного прогресу;
- зростання злочинності та соціальної напруженості в суспільстві через етнічні конфлікти;
 - погіршення сімейних відносин через довгострокову відсутність членів сім'ї, нестача батьківської уваги, деформування сімейних цінностей, легковажне ставлення до життя;
- проблема реабілітації працівників, які повертаються після роботи з кордону і відвикли від умов праці і життя [18].

Аналізуючи все вище сказане, можна зробити наступні висновки, в Україні існує проблема з трудовою міграцією. Більшість населення, в основному, це чоловіки і молоді люди їдуть закордон в зв'язку з тим, що в нашій державі не шанують кваліфікованих фахівців, зарплати не відповідають європейським. Наслідок цього є старіння нації, адже більшість мігрантів це молоді перспективні люди, які не можуть реалізувати свій потенціал в Україні. Багато інженерів, програмістів працюють на всесвітньо відомо фірми і вони навчалися тут в Україні, але на жаль вони підвищують економіку іншої країни. Державі потрібно заохочувати молоде покоління залишатися в країні. Іншою проблемою є високі ціни. Наша продукція не відповідає міжнародні якості продуктів, тому ціни в нашій країні значно перевищують реальну собівартість товару. Багато сімей не можуть забезпечити свій прожитковий мінімум, вони знаходяться на межі бідності, тому українці змушені мігрувати закордон. Все це негативно впливає на добробут країни, на її майбутнє.

3. Проблеми трудової міграції та шляхи покращення рівня життя населення України

Населення України з кожним роком зменшується, це залежить від демографічних, міграційних, а останнім часом і військових конфліктів на сході країни.

Як відомо, трудова міграція являє собою форму розвитку ринку праці, формується економічними інтересами людей, дає змогу знайти нові можливості для реалізації творчого потенціалу кожної людини. До причин, що визвали масову міждержавну трудову міграцію громадян України, належать:

- наявність економічної нестабільності в країні та невизначеність шляхів стабілізації економічних та соціальних процесів;
- зростання безробіття;
- відсутність перспектив ефективного використання надбаних професійних знань та навичок, практичного досвіду;
- різниця в оплаті праці та умовах життя в Україні та країнах Європи та Америки;
- відсутність правового захисту інтелектуальної власності, гуманітарні мотиви тощо [13].

Трудова міграція є віддзеркаленням тих змін, які відбуваються у структурі регіональної економіки, а відповідно, і на ринку праці. Асиметрія між попитом і пропозицією праці створює потенційний ресурс для трудової міграції, до сфери якої належать різні верстви населення з різним професійно-кваліфікаційним рівнем. Характерним для них є висока частка

висококваліфікованих працівників у країнах ЄС (30%), що свідчить про наявність більших можливостей для реалізації власного потенціалу в

європейських країнах. Масову міграцію населення всередині країни пов'язують із низкою особливих проблем, що виникають як у самих внутрішньо переміщених осіб, так і в суспільстві у цілому. Відбувається абсолютне спрощення поведінки людини заради виживання, однак це породжує загальну невизначеність у суспільних відносинах [16].

Події 2014–2017 рр. на території України стали наслідком масової внутрішньої міграції населення. Велика кількість мешканців Криму, Донецької і Луганської областей вимушено перемістилися по всій території України. Вони стали внутрішньо переміщеними особами (ВПО) – громадяни України, іноземці або особи без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах та мають право на постійне проживання в Україні, але були змушені залишити або покинути своє місце проживання в результаті або для уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру [12].

Міграційні процеси регулюються на двох рівнях: міжнародному та національному. Між цими двома рівнями існує певний взаємозв'язок: без раціоналізації міграційної політики всередині держави неможливо досягти значних успіхів на рівні міждержавного співробітництва.

Основними механізмами міжнародної співпраці у галузі управління міграціями є обмін інформацією, дискусії навколо найактуальніших питань, а також вироблення єдиної стратегії розвитку міграційних процесів. На міждержавному рівні міграційна політика розробляється і проявляється, насамперед, через діяльність міжнародних організацій, в першу чергу ООН і МОП. Документи, рекомендації та матеріали, які приймають ці організації, містять основні напрями і підходи реалізації міграційної політики.

Важлива роль належить Всесвітнім конференціям ООН з народонаселення, де приймають документи, що містять рекомендації стосовно формування та здійснення національної демографічної політики загалом та міграційної зокрема.

Сучасна система управління міграціями в Україні перебуває в компетенції кількох міністерств та відомств. Центральним органом виконавчої влади є Державна міграційна служба України (ДМС), діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів через Міністра внутрішніх справ і який реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів. ДМС у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства [4]. Трудова міграція регулюється Міністерством праці та соціальної політики України. До його повноважень належить ліцензування господарської діяльності щодо працевлаштування закордоном, забезпечення контролю за дотриманням ліцензійних умов, участь у процесах підготовки та укладання міжнародних договорів з питань трудової міграції та інші.

Не менші важливу роль у контролі трудової міграції відіграє Міністерство закордонних справ, яке видає візи, надає консультації, займається реєстрацією громадян, що проживають закордоном.

Теоретично процес розробки державної міграційної політики охоплює кілька важливих етапи [10, с.277].

Перший етап полягає в проведенні всебічного глибокого аналізу міграційних процесів та соціально-економічного стану країни у довгостроковому періоді. Він передбачає аналіз факторів впливу на міграційну ситуацію та її подальший розвиток. Перш за все, спираючись на поточний облік міграції населення, дані переписів і соціологічних досліджень, необхідно оцінити об'єми, напрямки територіального руху, якісний склад мігрантів та міграційні зв'язки між регіонами. Як правило, в найбільш складні періоди соціально-економічного розвитку держав, періоди реформування або політичних чи економічних потрясінь, достовірністю

даних поточного обліку різко зменшується. А тому, різко зростає роль та необхідність експертної оцінки. Якщо на показник загального міграційного сальдо для держави в цілому внутрішні міграційні процеси не здійснюють ніякого впливу, то для будь-якої адміністративно-територіальної одиниці роль внутрішніх та зовнішніх міграційних потоків може бути дуже значна і неоднозначна. Тому, необхідно обраховувати сальдо внутрішньої та зовнішньої міграції окремо і в розрахунках загального сальдо міграційного руху в регіоні визначати, за рахунок яких внутрішніх чи зовнішніх міграційних елементів отримано результат.

Аналіз повинен показувати, які регіони є реципієнтами, а які донорами, а також показники зміни ролі регіонів за період дослідження.

Другим етапом аналізу є визначення сформованого під впливом міграції розміщення населення по території держави. Найбільш загальними показниками є чисельність населення, рівень урбанізації регіону і густоти населення. Наступним кроком аналізу є встановлення ступеня впливу основних факторів впливу на міграційні процеси.

Третій етап передбачає виявлення основних проблем, пов'язаних з міграційними процесами, що потребують організованого та конструктивного втручання. Отримана інформація слугує основою для розробки можливих сценаріїв подальшого розвитку держави в контексті впливу міграційних процесів.

Уряд України повинен взяти на себе більшу відповідальність за загальний контекст, в якому громадяни України приймають рішення мігрувати за кордон чи в межах країни, а також ті, хто вже перебуває за кордоном як трудові мігранти або діаспора. Уряд має розробити політику та механізми зв'язку, здатні максимізувати позитивні аспекти міграції як важливого аспекту загального процесу розвитку України й водночас звести до мінімуму її негативні наслідки для суспільства в цілому й для осіб, що беруть у ній участь.

Варто прийняти «Національний план дій з питань міграції та розвитку в

Україні», що буде враховувати специфіку України й пройде широке обговорення. Цей план має допомогти вирішити питання трудової міграції в Україні. Зокрема, план повинен описати питання, які будуть розглянуті, кодифікувати стратегічні цілі й пріоритети, включати національні та місцеві органи державної влади, інші пріоритети й внески зацікавлених сторін, а також окреслювати ділянки реалізації програми заходів, передбачати обов'язкові показники та матрицю результатів.

Слід також розглянути можливість запровадження вибраних податкових стимулів/пільг і позик для інвестицій у бізнес і проекти розвитку, які теж могли б привабити трудових мігрантів та їхні перекази в Україну.

ВИСНОВКИ

У цій роботі, я розглянула проблеми трудової міграції в Україні, та проаналізувала її вплив на добробут населення, а також розглянула проблеми трудової міграції.

Розвиток трудових міграцій є необхідною умовою кількісного та якісного економічного зростання, механізмом досягнення відповідності між попитом на робочу силу та її пропозицією. З другого боку, в умовах низького рівня заробітної плати в державному секторі економіки та поширення безробіття, трудові міграції для багатьох верств економічно активного населення стають засобом підвищення рівня життя та уникнення бідності. В той же час рівень наукових досліджень міграційних процесів, зокрема в контексті розвитку ринку праці, залишає бажати кращого.

Аналіз основних тенденцій міграційних процесів в Україні показав, що протягом останніх п'яти років, які були досліджені, в країні спостерігається позитивне сальдо міграційного приросту, яке поступово зменшується. Більшість населення України залучене у маятникових міграціях, що характерні в основному для сільських мешканців.

З точки зору зовнішньої міграції, Україна є імпортером робочої сили лише для країн Африки та деяких країн Азії. Для решти країн вона є експортером робочої сили: висококваліфікованих працівників – до США, Канади, Німеччини, Росії, Австралії, Аргентини та низькокваліфікованої робочої сили – до Російської Федерації, Польщі, Чеської Республіки, Португалії, Іспанії.

На сьогодні в Україні спостерігаються високі темпи скорочення населення, через війну та трудову міграцію. Представники ООН вважають, що до 2050 року кількість українців з 45 мільйонів до 25 мільйонів.

Основними проблемами трудової міграції – це низькі заробітні плати, які не можуть забезпечити повноцінне життя українців. Більшість людей витрачають основну частину прибутку на харчування і комунальні послуги, а це свідчить про бідність нації. В країні нестабільна економіка, яка зараз знаходиться в стані застою внаслідок війни. Населення не може реалізувати свої підприємницькі здібності. В наслідок чого більшість населення України емігрує закордон.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вечканов Г.С., Вечканова Г.Р. Современная экономическая энциклопедия. – СПб., Издательство «Лань», 2002. – доступу: <http://dmsu.gov.ua>.
2. Дослідження з питань міграції та торгівлі людьми: Україна, 2015. http://iom.org.ua/sites/default/files/pres_kit_gfk_iom2015_ua_fin_3_2.pdf
(Проведено в березні-лютому 2015 року компанією GfK Ukraine на замовлення Міжнародної організації з міграції України. Опитано 2087 осіб на контрольованій території України віком від 15 років)
3. Дослідження з питань міграції та торгівлі людьми: Україна, 2015. http://iom.org.ua/sites/default/files/pres_kit_gfk_iom2015_ua_fin_3_2.pdf
4. Державна міграційна служба України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://dmsu.gov.ua/>.
5. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (2)
6. Євтух В.Б. Буржуазная концепция сегментированного характера рынка труда в полиэтнических странах // Петрова І.Л. Ринок праці: процес сегментації. – К.: УДПУ, 1996. – С. 108. России// Проблемы прогнозирования. – №4, 2000. – С.128.С. 769. С.37.
7. Маноло І. Абелла, Марія Алстестіс Абрера-Мангахас. Направлення працівників за кордон. Посібник для країн з низьким та середнім рівнем доходів. – К.: Міленіум, 2004. – С. 6.
8. Міграція як чинник розвитку в Україні. – К.:МОМ, 2016. http://www.iom.org.ua/sites/default/files/mom_migraciya_yak_chynnyk_rozvytku

_v_ukrayini.pdf

9. Моисеенко В.М., Чудиновских О.С. Теория человеческого капитала и исследования миграционных процессов в России// Проблемы прогнозирования. – №4, 2000. – С.128.

10. Миграция населения: теория, политика: Учебное пособие / [д-р экон. наук, проф. Воробьева О.Д., д-р экон. наук, проф. Топилин А.В., д-р социол. наук, Мукомель В.И. и др.] ; Под редакцией д-р экон. наук, проф., профессора О.Д. Воробьевой, д-р экон. наук, проф. А.В. Топилина – Москва: Экономическое образование, 2012. – 364 с.

11. Мойсей, В. І. Оцінка економічних ефектів міжнародної трудової міграції на прикладі України / В. І. Мойсей // Інвестиції : практика та досвід. – 2013. – № 12. – С. 74-77.

12. Надрага В.І. Проблеми вимушеної внутрішньої міграції населення в контексті концепції «суспільства ризику» / В.І. Надрага [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukr-socium.org.ua/Arhiv/Stati/US1-2015/134-141.pdf>.

13. Населення України. Трудова еміграція в Україні. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.idss.org.ua/monografii/roznyak_2010.pdf.

14. Петрова І.Л. Ринок праці: процес сегментації. – К.: УДПУ, 1996. – С. 108.

15. Плетнев Э.П. Международная миграция рабочей силы в капиталистической системе мирового хозяйства.

16. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.

17. Рейтинг добробуту країн світу. Режим доступу : <https://economics.unian.ua/finance/1637302-reyting-dobrobutu-naselennya-svitustalo-bagatshim-ale-ukrajintsi-zbidnili-na-19.html>.

18. Сенів Л. А. Розвиток людського капіталу як шлях зростання добробуту населення України / Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2013. - № 778. - С. 302-308. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2013_778_44
19. Статистический словарь. – М.: Финстатинформ, 1996. – С. 287.
20. Theories of international Migration: a review and appraisal// Population and development review, vol. 19, №3 (September 1993). – P. 431–465.